

TA'LIMDA "TPACK" MODELI ASOSIDA DARS JARAYONLARINI TASHKIL ETISH METODIKASI

Tuxtaboyev S.X.

Qo'qon davlat pedagogika instituti

Tayanch so'zlar: TPACK texnologiyasi, kontent bilim, pedagogik bilim, texnologik bilim.

Ключевые слова: технология TPACK, знания о содержании, педагогические знания, технологические знания.

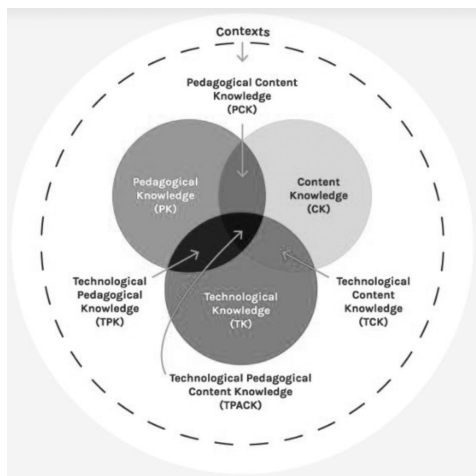
Key words: TPACK technology, content knowledge, pedagogical knowledge, technological knowledge.

Kirish. Bugungi kunda ta'lim tizimi rivojlanib borayotgani sari pedagog xodimlarga ham turli ta'lim texnologiyalarini dars jarayonida qo'llash muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ta'lim jarayonlarini rivojlantirishda pedagogik texnologiyalarni qanday foydalanish mumkinligini o'rganish o'qituvchilar oldida turgan muhim vazifa hisoblanadi. Maqolada qo'llanilgan pedagogik metod va texnologiyalar o'qituvchilarga dars jarayonida talabalarni faolligini oshirish hamda ularning sohasi bo'yicha bilim, ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi.

Muhokama va natija. Hozirgacha o'qituvchi - pedagoglarimiz tomonidan foydalanib kelingan va hozir ham darsda foydalanishga aksariyat o'qituvchilar qo'llayotgan an'anaviy metod va usullar haqida qisman to'xtalamiz. O'quv jarayonining sifati ko'p omillarga bog'liq bo'lib, ular orasida o'qitishning usul va metodlari hal qiluvchi ahamiyatga ega. Metod va usullar o'quvchilar tomonidan bilimlarni ongli va chuqur o'zlashtirishiga, ularda mustaqillik va ijodiy faollikning rivojlanishiga yordam beradi. O'qitish metod va usullarini tanlashda o'qitiladigan fanning xarakteri, bolalar va talabalarning yoshlik xususiyatlari, tayyorgarlik darajasi va boshqalar hisobga olinadi. Ta'lim metodlari va usullarini tanlash o'qituvchi tomonidan darsda hal qilinishi mo'ljallangan masalaga bog'liq bo'ladi. Ya'ni yangi materialni bayon etishda bir xil metod va usul qo'llanilsa, uni mustahkamlashda boshqa xil usul, mavzuni

umumlashtirishda yana boshqa xil metodlar qo'llaniladi. Darsning turli bosqichlarida puxta o'ylangan va samarali usullar va metodlarni tanlash juda muhimdir.

TPACK (Technology, Pedagogy and Content Knowledge) – pedagogik texnologiy bo'lib, uchta turdagi bilimlarni - texnologik, pedagogik va kontent bilimlarini o'z ichiga oladi (1-rasm).

1-rasm. TPACK modeli

Kontent bilimi - bu o'qituvchilar dars jarayonini samarali o'tkazish uchun o'zlashtirishi kerak bo'lgan bilimlar: - faktlar, nazariyalar, g'oyalarni anglatadi. Bunda o'qituvchilar o'zlariga tegishli fanni va o'quv dasturini chuqur tushunishlari kerak.

Dars jarayoni faqat kontent bilimga asoslanga bo'lsa talabalar bilimni faqat eshitish orqali hech qanday pedagogik uslublarsiz to'g'ridan to'g'ri tarzda egallashadi. Beriladigan bilimni bu usulda bayon qilish uzoq vaqt davomida o'quvchi - talabalarning diqqatini tutib turish hamda ularning fikrlashini faollashtirish, dalillash, isbotlash, tasniflash, ta'riflar berish, tizimga keltirish, umumlashtirish kabi pedagogik usullarni o'zida mujassam etadi.

Pedagogik bilimlar - o'qituvchilarning barcha o'quvchilar uchun samarali ta'lim va ta'lim muhitini yaratishga qaratilgan maxsus bilimlari tushuniladi. Modelning bu qismi o'qituvchilarning o'qitish va o'rganishga oid amaliyotlar, jarayonlar va usullar haqidagi bilimlarini tavsiflaydi. Umumiy bilim shakli sifatida pedagogik bilimlar ta'lim maqsadlari, qadriyatlar va maqsadlarini o'z ichiga oladi.

Pedagogik bilimlar ta'lim tizimining rastional yo'llarini ishlab chiqaruvchi jarayon bo'lib, unda o'qituvchi asosiy mas'ul shaxs hisoblanadi. Chunki uning asosiy vazifasi axborotni o'quvchilarga tez, aniq va tushunarli tarzda yetkazib berishidan iborat. O'quvchilar yangiliklarni qabul qilishlari va bunga moyilliklari hamda fe'l-atvori har xil bo'lishiga qaramay o'qituvchi o'quvchilarni mustaqil fikrlash, mushohada qilish, xulosa chiqarishga o'rgatish lozim. Bunda o'quvchi asosiy harakatlanuvch kuch bo'lib, o'qish, mutolaa qilish, chizma chizish, proeksiyalar formulalarini tushunib asboblarni ishlata olishi, bir-birlari bilan do'stona munosabatda bo'lib, oldilariga qo'yilgan muammolarni yechishda bir-birlariga yordam berish ularning asosiy vazifasi

umumiy mazmuniga etibor qarashdan tashqari ko'proq zamonaviy axborot texnologiyalari orqali ma'lumotni qabul qilishlari mumkin.

Xulosa. Dars jarayonlarini tashkil etishda o'qituvchi-pedagog tomonidan TPACK modelining yuragi bo'lgan texnologik, kontent hamda pedagogik bilimlar birlashmasi tanlagani ta'lim jarayonida eng kata samaradorlikka erishishga xizmat qiladi. Sababi o'quvchi-talaba yoshlar bir vaqtning o'zida mazmunan to'g'ri tuzilgan bilim, yuqori darajadagi pedagogik texnologiya asosidagi mavzulashtirilgan bilim hamda zamonaviy kompyuter va axborot texnologiyalardan foydalangan holda bilimlarni puxta egallashadi.

Adabiyotlar:

1. Egamanazarova, S. X., & Siddiqov, I. (2023, January). Zamonaviy ta'limda scribing interaktiv vizual aloqa vositasi sifatida. In E Conference Zone (pp. 62-69).
2. Sevaraxon, E. (2023). New innovative technologies to engage students in the learning process. *Gospodarka i Innowacje*, 41, 469-475.
3. Qizi, R. F. X., & Mahammadyusufovich, I. S. (2023). Oliy ta'lim muassasalarida mutaxassislik fanlarni o'qitishda elektron o'quv qo'llanmalardan foydalanishning statistik tahlili. *Science and innovation*, 2(Special Issue 14), 493-496.
4. Qizi, R. F. X., & Mahammadyusufovich, I. S. (2023). Oliy ta'lim muassasalarida mutaxassislik fanlarini o'qitishda multimediali mobil ilovadandan foydalanishning statistik tahlili. *Al-Farg'oniy avlodlari*, 1(4), 277-280.
5. Rasulova, F. K. (2023). Improving teaching using mobile applications in developing the creative activity of future it teachers. *International journal of social science & interdisciplinary research* ISSN: 2277-3630 Impact factor: 7.429, 12(12), 113-119.
6. Egamanazarova, S. (2023). Infografik xizmatlarga umumiy qarashlar.
7. Sarvarbek, T. (2023). Principles of teaching web-oriented programming languages in the educational process. *Gospodarka i Innowacje*, 41, 486-489.
8. Sarvarbek, T. (2023). The use of digital technologies in the organization of distance education and its theoretical. *asia pacific journal of marketing & management review* ISSN: 2319-2836 Impact Factor: 7.603, 12(10), 85-90.
9. Kh, T. S. (2023). The Role Of The Python Programming Language In Teaching "Web-Oriented Programming Languages" And The Methodology Of Its Use. *Onomázein*, (62 (2023): December), 2150-2154.
10. Xasanboy o'g'li, T. S. (2021). Organization of educational process aimed at students with disabilities in the organization of distance learning. *Web of Scientist: International Scientific Research Journal*, 2(12), 261-263.

РЕЗЮМЕ

Maqolada oliy ta'lim jarayonida talabalarga ta'lim berishda jarayonida "TPACK" texnologiyasidan foydalanishning metodikasi yoritiladi hamda uning imkoniyatlari va ta'limdagi ahamiyati bayon etiladi.

РЕЗЮМЕ

В статье будет освещена методика использования технологии "TPACK" в процессе обучения студентов в высших учебных заведениях, а также ее возможности и значение в образовании.

SUMMARY

The article highlights the methodology of using "TPACK" technology in the process of teaching students in the process of higher education and describes its capabilities and importance in education.